

offnews.bg

25 юни 2014 г.

Мая Младенова

Мария Стоянова от СЕМ: Медиите подходиха хроникьорски при кризата с КТБ

Сега повече от всякога има нужда от качествена журналистика

С Мария Стоянова - член на Съвета за електронни медии - разговаряме за кризата с КТБ от гледна точка на медиите и ролята четвъртата власт в тази ситуация.

Мария Стоянова е дългогодишен журналист, била е кореспондент на Дарик радио в Австрия и на БНТ за Германия, Австрия, Швейцария, Унгария и Полша.

- Г-жо Стоянова, наблюдава ли СЕМ медийното отразяване около кризата с КТБ?

- Разбира се. Вчера колегите ми приеха предложението ми да направим фокусиран мониторинг върху отразяването на предизвиканата банкова криза у нас. Защо и как бе предизвикана тя, ще решават банковите надзорници. Но тя е интересна и за нас, медийните надзорници. Трябва да проследим в каква степен обществото ни беше паникьосано или напротив - успокоено, за събитията около 4-тата по големина банка.

- Получихте ли сигнали и открихте ли вече конкретни нарушения?

- Сигнали от граждани и институции до момента нямаме, самосезирахме се. Внимателно следих ситуацията и ми направиха впечатление изявленията на интервюираните хора от опашките пред банковите офиси, например тези по "Дарик радио", в дните преди КТБ да бъде поставена под надзор. Хората повтаряха как по телевизиите са говорили в продължение на часове, как са казали това и онова.

- Според Вас внушена ли бе паниката и професионално ли свършиха медиите работата си?

- Впечатлението ми е, че българските електронни медии изпълниха основната си задача, а тя е да информира. Но не е единствената журналистическа задача. Има различни работни инструменти, един от които е интервюто. Дотук обаче спряха формите на представяне на темата. Нямаше анализи, обобщения, коментари. Интервюто с експерт не изчерпва ролята на журналиста.

И тук идваме до един много голям проблем - редакциите рядко инвестират в компетентни журналисти, които са експерти по финансови и икономически въпроси. Почти липсват предавания по тези теми, които да са разбираеми за публиката, като изключим телевизия Bulgaria On Air, която е нишова. Популярните масови медии, каквито са националните телевизии, не застъпват икономическата и финансовата информация. А сега повече от всякога имаме нужда от качествена журналистика!

- От друга страна, медийното отразяване се случи на фона на мълчанието на всички институции.

- Да не забравяме, че в нашия регион България остана единствената финансово стабилна страна. И случващото се в момента с мълчаливото одобрение на Народното събрание, което не се самосезира дори да свика комисия за това кой причини кризата, е изключително странно. Странно е, че правителството не взе мерки да реагира преди да се случи това, което се случи с КТБ миналия петък.

Днес с интерес проследих дебат по bTV и Нова тв, които бяха поканили експерти с желанието да се обясни на хората да не шурмуват КТБ на 21 юли, когато нейните офиси ще бъдат отворени. Тази информация обаче липсваше преди това - тогава, когато вече имаше опашки.

- Трябваше ли според Вас медиите да публикуват снимки на опашките пред КТБ?

- Категорично и еднозначно не. Но проблемът не е, че са публикувани снимките и че има опашки във Варна конкретно, защото така започна темата. Проблемът е, че тази информация бе сервирана хроникьорски. Липсваше изводът какво следва от този факт, какво ще се случи, ако това продължи.

- Вие бяхте кореспондент в Германия по време на световната банкова криза. Как реагирах тогава местните медии?

- След фалита на "Лемън брадърс" в САЩ през 2008 г. тази криза достигна драматичната си кулминация в Германия на 5 октомври същата година. Тогава германското правителството получи информация, че масово се теглят от трезови и банкомати банкноти с номинал от 200 и 500 евро. Това са обезпокоителни знаци, които показват, че банковата система може да бъде разклатена. В резултат германското правителство прави кризисно заседание да търси изход от ситуацията. Възможните решения, между които се колебаят, са две: да успокоят хората, че спестяванията им са гарантирани; или да премълчат и да търсят овладяване на кризата по друг начин.

В крайна сметка заложиха на първия вариант. Канцлерът и финансовият министър излязоха пред камерите и микрофоните и заявиха категорично, че всички клиенти на германски банки могат да бъдат спокойни за своите средства, защото те ще бъдат гарантирани от държавата. Пет години по-късно от интервю на вътрешния министър се разбра, че това съобщение е било чиста импровизация. Че зад него не се е криело нищо друго освен желание за овладяване на кризата. Но то се оказа вярно решение. Така в Германия не се стигна до паника и фалити. Германия продължи да бъде една от най-стабилните държави в света от финансова гледна точка, а в Европа е безспорен лидер.

Медиите тогава имаха сериозна роля. Те не само препредадоха съобщението на правителството, но и обясниха на хората, че ако те теглят парите си от банките, ще предизвикат ефекта на домино. Че ще бъдат по-спокойни за спестяванията си, ако ги оставят в банките. Този анализ в нашата ситуация липсваше.

- Разбирам, че е спорно дали има нарушение от гледна точка на Закона за радиото и телевизията. От друга страна, Законът за кредитните институции категорично забранява разпространяването на информации, които уронват доброто име и доверието в банките. Вие имате ли отношение по него?

- Доколкото разбирам, банковите надзорници са се заели да проучат как стои медийното отразяване от гледна точка на този закон. Ние ще влезем в контакт с БНБ да видим с какво можем да допринесем. Истината е, че нямаме методика на констатиране такива "предпаникьорски" случаи.

- Подозирате ли, че медии са имали роля в сценарий за дестабилизиране на банката?

- В никакъв случай и никога не съм признавала теорията на конспирациите. Категорично не допускам такова нещо, не си го представям, защото би било в разрез с всякакъв морал и етика. Ако има такива хора, то значи, че са самоубийци. Защото, ако те не държат парите си в тази банка, то техните съседни или роднини и приятели го правят. Като гражданин на тази държава бях много разочарована от липсата на реакция на българското правителство.